

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:	
Helyben negyedévre . . .	3 korona.
Egészévre	12 "
Vidéken: negyedévre . . .	5 "
Egészévre	20 "

László József és Popovits Gyula
laptulajdonosok.

Harsányi Sándor
felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
Kéziratok nem adtnak vissza.

Wlassics a vidéki városokért.

Debreczen, június 9.

Beavatott s igen előkelő helyről írják lapunknak:

Magyarország jogászköreiből éppen e napokban fokozott figyelemmel tárgyalják Wlassics miniszternek a *jogi szakoktatás* tárgyában készített törvénytervezetét, annál alkalomszerűbb tehát a miniszternek azon nagyjelentőségű förendiházi beszédére visszatérni, melyet e reformtervéről és azzal kapcsolatosan különösen egyéb nagyfontosságú kormányzati alapelveiről, a *vidéki közművelődési góczpontok, a vidéki városok fejlesztésének szükségéről* mondott.

Tudvalevő dolog, hogy Wlassicsnak a jogi szakoktatásról készült törvénytervezetét bizonyos, látkör dolgában is „szűkebb” körökből arra való hivatkozással támadták, hogy tulajdonképpen csak a főváros alkalmas a jogászfijuságnak igazán magas színvonalon álló tudományos oktatást nyújtani s vidéki városokban, ha a jogi szakoktatás reformja folytán az ifjuság tekintélyes nagy

része ezekbe, nevezetesen a vidéki jogakadémiákra decentralizáltatik, a tudományos szakoktatás tartalmában és értelemben veszíteni fogna.

Ezzel a minden egyéb, csak nem őszinte jóakarattól eredő feltevésével szemben Wlassics az említett förendiházi beszédében egyfelül zérusra redukálta az aggodalmakat, másfelül pedig államférfiúi egyéniségének egész erejével utalt arra, hogy a vidéki városoknak, úgy a felsőbb jogi tanintézetekkel bírónak, mint általában valamennyinek, erőteljes nemzeti közművelődési góczpontokká fejlesztése nemzeti és állami létünknek egyik elengedhetetlen előfeltétele.

Wlassics egész korszakalkotó működésének valóban egyik fénypontja az, hogy míg egyfelül ezt az elvet megszámlálhatatlan sok kormányzati intézkedésével gyakorlatilag is megvalósította, másfelül minden alkalmat felhasznál arra, hogy a vidéki városok ilyen fejlesztésének szükségét a köztudatban mélyen meggyökereztesse.

Nemzetiségileg még annyira széttagolt hazánkban a magyar nem-

zeti élet felvirágzásának valóban két hatalmas előfeltétele van. Az egyik az, hogy maga a magyar közhatalom, a legegységesebb és legkomentáltabb módon, egy erősen nemzeti *közigazgatás* által nyilvánuljon az ország legtávolibb periferiáin is.

A másik az erős magyar közművelődésben rejlő erőnek okos decentralizációja, értve alatta azt, hogy egész szellemi életünk ne csak Budapesten birjon gyökerekkel, de hatalmas bástyái legyenek annak vidéki városaink is.

Egy-egy magyar város és annak magyar, vagy magyarrá válандó vidéke nagy kincseket érő erőssége magyar nemzeti létünknek.

Az irodalmat, a tudományt, a művészetet mind csak Budapestre koncentrálni időszerű lehetett akkor, amikor mindezek még csak esirákban voltak; de mai fejlettségük mellett elsőrendű közművelődési politikai feladat azoknak minél több vidéki városban is otthont teremteni. Az irodalom már maga teremtett magának a vidék több városában ilyen góczpontokat. A művészeti életnek, a műkiállításoknak a vidé-

A „Szabadság” tárczája.

Dal.

Mond, hogy szeretsz. A másik megtagadta;
Hiába kérte anyyi sok dalom.
Mond, hogy szeretsz. És szent örömré válik
Sorvasztó gyász és tenger fájdalom.
Az ifjuság ezernyi boldog álma
Egy mosolyodra újra támad mind;
Add vissza te, mit elrabolt a másik:
A lelkem üdvét — add vissza a színt!

Mond, hogy szeretsz. És egyetlen szavaddal
Visszanyeri a tévelygő — hitét.
Mond, hogy szeretsz. És boldogság lesz ismét
A gyötrelmekkel terhes földi lét.
Gyönyörre lesz, mi eddig kárhozat volt,
Csókkal köszöntlek reggel-este én;
Oltárrá teszek lelkem szentélyében
S ott tündökölz a hűtlen mult helyén.

Mond, hogy szeretsz. Kergess az örületbe!
Hazudj szerelmet, úgy mint az a más.
Mond, hogy szeretsz. És engem boldoggá tesz,
Mennyekbe visz az édes áltatás.
Hazudj, mint én — ha szerelemtől szólok;
Mert hazugság, hogy szeretek talán,
Csak átka van a szétmarcangolt szívnek,
De nem bevül a szerelem dalán.

Mond, hogy szeretsz. Ha gyűlölsz, hogyha megvetsz
Mit bánom én? Hazudj és áldalak.
Mond, hogy szeretsz. Hogy zokogjon dühében,
Ki gyászomon most tánczolva kaczag.
Hogy összetörjön irigy fájdalomában,
Ha együtt lát az aszfalton veled;
Hogy te előttem vallja esdekelve:
Hogy engemet s csak engemet szeret.

Mond, hogy szeretsz. Hogy vetélytársnak lásson,
Sértse a lelkét, kezdjen új esatát!
Mond, hogy szeretsz. És vad erővel győz le
Ezer Gabyt és millió Katát.
Reám borul majd bűnös, édes esókkal
Letép karodról s magához ragad;
Hogy együtt éljünk boldog szerelemben
A kárhozat, míg újra ránk szakad.

Szentmiklósi József.

BLAHA L U J Z A.

Irta: *Ábrányi Emil**)

Erről a búbajos aszonyról elmondhatjuk, hogy az Isten jókedvében adta nekünk. Ős eredeti zsenije a magyar faj tőzgyökeres vonásait tükrözi vissza. Aból a mély és tiszta forrásból szökkent

*) Abból az alkalomból, hogy a nemzet csalóánya most Nagyváradon vendégszerepelt, a N. N. közölte e cikket.

fel, a honnan a Petőfi Sándor csodálatos poézisét kaptuk. Ugyanaz a könnyűség, ugyanaz a természetes báj van meg benne, a mit Petőfi verseiben élvez és csodál a magyar. Nemzetiségünk erejét hódító tulajdonságait viszi diadalra, éppen úgy, mint Petőfi Sándor. A ki Petőfi dalait olvassa és Blaha Lujzát látja játszani a színpadon, az a magyar fajt kedvesnek, elragadónak fogja találni és egész életére barátunkká szegődik.

A magyar géniuszt emlegetését sokszor tarthatjuk üres szalmaesepelésnek, vagy közönséges kortesfogásnak, de Blaha Lujzával szemben van értelme és jogsága, mert ez a páratlan asszony csakugyan magyar géniuszteljessegből fakadt.

Akadémikus magyarázat, bármily hosszú és alapos legyen, nem ad fogalmat arról, hogy mi az a magyar géniuszt? De nézd meg a Blaha Lujza játékát és nyomban meg fogod érteni. Kaczkias tűz és nemes szemérem, világos fej és erős szív, mely érzéssel csordultig tele van, józan okosság és bájos naivitás, nemes lendület még a bűnben is, nagylelkűség és jóság, aranyos kedv és mélabus ábrándozás, mindez együtt a magyar géniuszt

ken való rendszeresítése azonban már kormányzati eszközökkel történt és éppen ez is egyik nagy érdeme Wlassicsnak. Csak a múlt hetekben is három vidéki városban nyitottak meg ilyen műkiállításokat. Wlassics most még a magyar tudományos életnek akar erőteljes otthonokat teremteni; egyelőre különösen a vidéki főiskolai élet felvirágoztatása által.

A jogi szakoktatásról szóló törvénytervezet világosan oda is irányul, hogy a jogi főiskolákkal bíró vidéki városokból a magyar tudománynak megannyi új bástyái fejlődjenek.

E főiskoláknak látogatottsága Wlassics reformja folytán tekintélyesen növekedni fog, az odaözönlő ifjúság, mely szakszerű tudományos kiműveltetését itt fogja nyerni, erős szellemi tartalmat fog hozni a városok életébe, a főiskolai élet felvirágzásával kapcsolatosan tudományos egyletek fognak alakulni s a magyar szellemnek és a nemzeti tudománynak új góczpontjai támadnak.

Igy nyerheti meg majd aztán a csatát minden egyéb kulturával szemben a magyar közművelődés ezen az őseink vérével annyiszor áztatott földön. Szerte az országban a városok megannyi várai lesznek annak, melyekből hódító körutakra indul. Így juthat el csak Magyarország oda, hogy ott a magyarság hatalmát nemcsak a „magyar királyi” hivatalok fogják képviselni, hanem azt erős szellemi tartalommal bíró, az egész országot behálózó ma-

gyar társadalom is fogja biztosítani.

Ezért adózik minden okos hazafi újból és újból hálával Wlassics Gyula miniszter azon kijelentésének, a melyeket a vidéki városok közművelődési fejlesztésének szükségességéről a magyar országgyűlésben a legutóbbi napokban ismételt elmondott.

POLITIKAI HIREK.

A közlekedésügyi bizottság értekezlete.

A képviselőház közlekedésügyi bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor Vörös László elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormányt Láng Lajos kereskedelmügyi miniszter képviselte. A bizottság Dobieckzy Sándor Debreczen III.-ik kerületének kiváló képviselője előadásában, beható vita után és Láng Lajos kereskedelmi miniszter tüzetes felvilágosításai alapján, tudomásul vette a pápa—bánhidai és a sziszek—czaprag—urginmosti helye érdekű vasut engedélyezéséről szóló jelentéseket és elfogadta a budapest—esztergom—füzitői és a hódmezővásárhely—makó—nagyszentmiklósi helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatok.

A pénzügyi bizottságból. A képviselőház pénzügyi-bizottsága tegnap déli 12 órakor Falk Miksa elnöke alatt ülést tartott. A kormány részéről az ülésen Lukács, Darányi, Wlassics és Láng miniszterek, Zsilinszky, Kiss Pál, Gränzenstein és gróf Wickenburg államtitkárok, Bartók és Tóth Lajos miniszteri tanácsosok jelentek meg; ezenkívül behívott szakértőül König Gyula miniszteri tanácsos és Czigler műépítész szerepeltek.

és mindez együtt a Blaha Lujza egyénisége.

Ez az egyéniség olyan gazdag, hogy a magyar faj valamennyi tulajdonságát magába öleli. Ez az oka, hogy a magyar leányt és a magyar férjes asszonyt száz variánsban állítja elének Blaha Lujza és egyik igazabb a másiknál. Magában megtalál mindent, magából vehet mindent, a mi jellemző. Ha magából indul ki, oda ér, a hova kell. Ha magát adja egyszerűen, keresgélő studium nélkül, a magyar asszonyt mutatja be, mert lelkében a magyar karakter valamennyi árnyalata egyesül.

Akár a bíró feleségét adja a Piros bugyellárisban, akár Buzi Zsófit a Betvár kendőjében, akár Finum Rózsit a Falu rosszában, akár Szikránét a Strikeban: alakítása tökéletes. És mindezt erőltetés nélkül, a lángész isteni könnyűségével és gyújtó temperamentumával végzi, nemcsak a közönségnek, hanem önmagának is a gyönyörűségével.

A lángész nagyszerű adománya Blaha Lujzánál gyönyörű hanggal párosul, mely még akkor is megbabonázná a hallgatót, ha nem volna benne annyi lélek, ha nem volna benne a változatos érzések egész világa.

Es hogy semmije se hiányozzék: zsenijéhez, hangjához még szépséget is adott neki a teremtő. Nagy, kifejező szempár, finoman metszett orr és ajak, ében-fekete haj és bájosan arányos ter-

met: képzelhető-e megragadóbb összhang asszonyi külsőben?

A tökéletességnek ezt a szépséges megnyilatkozását még az idő is kimélni látszik, mert Blaha Lujza külsején és játékán a hanyatlásnak nincs semmi nyoma. A színpadnak valóságos Ninon de M'Enclos-ja ez a szép és kedves asszony. Lelkének üde bája a külső ifjúságot is tartóssá teszi. Belsejében örökös tavasz van és ez a belső napsugár, a temperamentumnak ez a déli klímája az arcán is rózsákat termel.

Blaha Lujzára tökéletesen illik az, a mivel egy elmés francia író madame Theot, a kitünő és bájos párisi színésznőt jellemezte: Mondják hogy Theo 40 éves, de ez nem igaz... elle n'a que deuv fois vingt an. Csak kétszer husz esztendő.

Es ne legyen igaz az sem, hogy ez a tökéletes művésznő, ez a hervadást nem ismerő szépség, a magyar géniusznak ez a diadalmas képviselője, ott akarja hagyni a színpadot és le akar mondani arról, hogy bennünket elragadjon.

Inkább egy tuezat életunt király mondjon le a trónjáról, mint Blaha Lujza a színpadi dicsőségről, mely százszázérek áldása, vigasztalása és gyönyörűsége.

Fogadja meg tanácsomat, amit emléksorok gyanánt az albumába irtam:

Dalos erdők boldog fülmiléje
Némán őrzi kis fészket a fán.
Téged is magyar nép csalóganya,
Boldogság némitson el csupán.

A bizottság először az új müegyetem építési költségeiről szóló javaslatot vette tárgyalás alá, melyet Kammerer Ernő előadó ismertetett, behatóan kiterjeszkedvén úgy az ügy előzményeire, valamint a bizottságnak bemutatott tervek ismertetésére is. Az előadó kifejezte abbéli reményét, hogy az építés 1911. előtt befejezhető lesz.

Szederkényi Nándor bizalmatlansággal van középítkezéseink iránt, felelős ellenőrzést kíván s a Lágymányost e mellett sem tartja alkalmas helynek. Ugy véli, hogy póthitelre is kerülhet, még sor. A javaslatot nem fogadhatja el.

Berzeviczy Albert őszinte örömmel üdvözlö a javaslatot s főképp azt, hogy az építés már az idén megindul, de szeretné hogy az építés befejezését is gyorsítsanak. A tervező építész iránt is teljes a bizalma és tanügyi építkezéseink nem is indokolják az előtte szóló pesszimizmusát. Kérdi hány hallgatóra készül az új épület? A második müegyetem létesítését sem lehet sokáig elodázni. A mostani technikai épületek is tanügyi czélokra tartandók fel, esetleg a szabad liezeum is részt kérhet belőlük. Végül Hieromnyi, Miklós Láng és Juszt felszólalása után a pénzügyi bizottsága a javaslatot elfogadta.

A t. Házból.

Fővárosi munkatársunktól.

Budapest, június 9.

A képviselőháznak teljes nyári képe van, de hogy is nyári, hiszen a nyár derült, meleg napsugárból áll. Itt azonban minden rideg. A folyosók konganak az itt-ott felhangzó léptek zajától, — a szőnyegeket már régen felszedték, nem is kerülnek többé vissza. Alighanem a zsiárushoz kerültek. Az ablakon éles hideg levegő hatol be és az akácfa lombok szomorúan bólogatják le ágaikat.

Valóságos őszi kép ez: az elmulás, a szomorú lemondás gondolatát kelti itt fel minden.

Hova lett a vidám zaj? A wippek gyors száguldozása, a villamos esengők vidám csilingelése, a buffet hölgyek esengő kacagása, a kopogó kisasszonyok szerelmes sóhajtásai, a vihart hirdető kurucok lármás fenyegetőzése, — hova a fojtó füst, a mely elhomályosítja a gázlámpákat és betódulva az üléstermébe, fojtogatta a munkában kiszáradt torkokat?

Mindebből semmi, semmi!!

A régi ósdi utca házba mintha csak hálai járna már az élet.

Pedig ez még nem a halál!

Még egy kis időre újból fellebben benne az élet, még néhány napig fellebben benne az élet vigszagos fája, még néhány napig kaczer, csalfa látszatot kelt, de a csuf kaszás irgalmatlanul kongatja majd akkor is félelmetes harangját és aztán végleg bekövetkezik az elmulás és siri, néma esend ül le a poros termekre, korridorokra és mindenüvé, a hol oly sokáig lüktetett az élet és oly sokszor tombolt a vihar...

A Sándor utcai ósdi parlament végnapjait éli, az orvosok: a ház régi tisztviselői immár a végperceit számolják.

— No még ezt a néhány tárgyat leőrölik, a restancziát feldolgozzuk, aztán itt hagyunk te vén, kiszolgált „katona”.

A nyári hónapokban a mikor a nap melege friss életre kelt mindent, költözködik a t. ház az új épületbe, abba a csillogó palotába, a hol a pompa, fény kápráztató s a hol új élet virrad fel.

Hogy minő lesz az? — ki tudná ma még megmondani!

Nem fogja-e bántani a szemet a sok csillogás? Megmaradnak-e a régi patriarchális szokások?

Avagy a csuf politika személyes hullámzásai nem kavariják-e fel majd benne az ősi hagyományokat: a tiszta magyar szabadelvűséget és a testvéri szeretetet, a mely a sokszor kigunyolt régi házban ott tündökölt és csak hébe-hóba kavarta fel a szenvedély!

*

Az új parlamentben erősen dolgoznak és végzik az utolsó munkálatokat.

Ugy Apponyi Albert grófnak a képviselőház elnökének, mint Széll Kálmán miniszterelnöknek az a határozott kívánsága, hogy szeptemberre az új parlamenti épület legalább képviselőházi része teljesen készen legyen.

Fővárosi munkatársunknak ma alkalma volt az új parlament építőtanácsosával Steinbaun építésmérnökkel beszélni, a ki bemutatva az új képviselőház helyiségeit, kijelentette, hogy a még hátralévő munkálatok augusztus végéig okvetlenül készen lesznek úgy, hogy szeptemberben már az új képviselőházban tarthatja a ház üléseit.

Gyilkossági kísérlet féltékenységből.

Büntetés elől a halálba.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 9.

A szerelemföltés, mely annyiakat sodort már romlásba — újra áldozatra szomjazott. Az örök Éva, a bűnös, hit-szegő feleség ismét fegyvert adott egy boldogtalan ember kezébe, hogy gyilkosa legyen annak, a ki a templom oltára előtt tett szent fogadalmat tiporta sárba.

Mikepéresen minden ember ismerte Nagy Józsefet. Becsületes törekvő földmives volt, aki mindössze akkor vétett a tisztesség ellen, mikor egy ösmert, czéda leányasszonyt Kovács Zsuzsánnát vitte haza a maga mocsoktalan kuriájára — feleségképen. Ettől a percztől örökös kár-hozat volt az élete és három esztendő úgy töltöttek el állandó pereskedéssel. Az asszony csinos, szemrevaló, de kikapós is volt és Nagy Józsefnek sehogyszem tetszett a dolog. Különösen pedig az nem tetszett, hogy Marczin Imre szolgálégyről faluszerzte azt rebesgették, hogy nem csapta hiába a szelet Kovács Zsuzsa mellett.

Nagy József csak türte egy darabig a mende-mondákat, de végre is feltá-

madt benne a férj, a szerelemföltő hitves és elhatározta, hogy hamarosan végetvet a dolognak.

(Bucsu az áldozattól)

Le akart számolni a bűnös asszony-nyal, le akart számolni mindörökre, ha mindjárt az üdvössége árán is. Tegnapelőtt levelet írt neki, négy oldalas szerelmes irást — tele melegséggel, tele gyöngédséggel. Így kezdte:

Jó napot kívánok kedves feleségem!
Találjon levelem friss jó egészségben.
Tisztelem, bocsúlóm kedves szüleidet,
Velük egyetemben becses személyedet.

Eddig a bevezetés, melyet rimben folytatott 256 soron keresztül, kérve-könyörögve Kovács Zsuzsánnához: térjen igaz utra.

Kovács Zsuzsa azonban nemesak, hogy nem hajlott a jó szóra, de vasárnap este ismét ott fogadta a maga kamrájában szíve Imrét.

(Halj meg te czéda!)

Nagy József együtt érte őket. A legény akkor is ott csüggött az asszony ajakán, a ki szerelmesen átölelve szorította keblére a falu legszebb daliáját.

A férj arcát elborította a szégyen lángja, vére az agyába tódult és nem gondolt egyébre, csak a bosszura. Egy pillanat alatt megszületett az elhatározás. Még egyszer megkísérelte megjavítani a bűnbe esett asszonyt és szinte zokogva, könyörögve magyarázta:

— Gondold meg, hiszen mégis a páros élet a legszebb a világon!

— Gondolom, hogyne gondolnám — nyelvelt vissza az asszony — nagyon is gondolom, azért ölelem itt a páromat.

Nagy János nem tudott uralkodni többé az indulatán; hirtelen előrántotta az utóbbi napokban állandóan magánál tartott forgó pisztolyt s ráczélt a hűtlen asszonyra:

— Halj meg, te czéda! Pusztulj, menj a pokol fenekére a szeretőddel együtt!

A fegyver eldőrdült s az asszony bal vállán találva, a földre rogyott. A golyó utjában az asztalon levő lámpát leverte, a szoba sötét lett s úgy lőtt ki még három golyót az őrzöngő ember. Szerencsére egyik sem talált s a sikoltozásra összegyűlt szomszédság a sarokba szorult és félholtra ijedt szeretővel, Marczin Imrével együtt nagy nehezen ártalmatlanná tette a lövöldöző férjet.

(Öngyilkosság a börtönben.)

Csakhamar megérkezett a község-házáról Decski Sándor kisbíró, ki megkötözve kísérte föl a község börtönébe a gyilkosságot megkísértett embert. Nagy József engedelmeskedett és szó nélkül türte a lezáratást, mindössze azt emlegetve folyton, hogy:

— Az asszony az oka mindennek.

A magányos czellában új terv fogamzott meg az agyában s a kézkötéléket leoldozva felkötötte magát a börtönablak vasára. Reggel ott találták holtan a boldogtalan, ki a földi bírák elől a halálba menekült.

Debreczenből Orosz Sándor központi főszolgabíró és Altmann Béla dr. körorvos jelentek meg a színhelyen és megejtették a hatósági vizsgálatot.

Kovács Zsuzsánna sebe súlyosabb természetű ugyan, de gyógyítható s így reménység van arra, hogy a debreczeni közkórházban, hova beszállították — megmenthetik az életnek és bűnös szerelmének. A gyilkosságra vetemedett szerencsétlen halottat ma boncolják fel és teszik koporsóba.

Hajdu-vármegye a mult hóban.

A vármegyei közigazgatási bizottság ülése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, június 9.

Puky Gyula főispán elnökletével tegnap délelőtt kilencz órakor tartotta rendes havi ülését Hajdu-vármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága. Jelen voltak a bizottsági ülésen az elnöklő főispánon kívül: Rásó Gyula alispán, Veszprémy Zoltán főjegyző, Fauszt m. kir. pénzügyigazgató, Latinovich Mihály főmérnök, Losonczy Álmos dr. főorvos, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő és még azámosan a bizottság tagjai közül.

Az elnöklő főispán üdvözlő szavai után Veszprémy Zoltán főjegyző terjesztette elő Rásó alispán jelentését május haváról. A közbiztonság kielégítő voltáról emlékezik első helyen a jelentés. Fertőző, ragadós állapotbetegség nem fordult elő a vármegye területén s az állapotbetegségügy ellenőrzésén a kellő intézkedések megtétek.

Majd fegyelmi ügyekről szól az alispáni jelentés, mely után a megyei és árva-pénztári forgalomról emlékezik végül. Az alispáni jelentés tudomásul vétetett.

Fauszt Elek kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy egyenes adókban május havában 169,590.49 kor., hadmentességi adóban 155 kor., fogyasztási és italadóban 15,520 kor. 80 fillér. Fizetési halasztás 26 esetben adatott, részint miniszteri jóváhagyással.

Latinovich Mihály kir. főmérnök jelenti, hogy a megyei és állami utak jó karban vannak s a hol kívánatos volt, megtétek az intézkedések a kijavításra.

Losonczy Álmos dr. főorvos jelenti, hogy a közegészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. Toroklob 4 községben 4 esetben fordult elő és 3 gyógyult. Vörheny 12, hasi hagymáz 5 esetben. Gyermekegyi lázban 1 haláleset B.-Ujvároson. Veszett ebmarás 1 esetben történt. Született 543, elhalt 342, szaporulat 179. Halva szültett 22.

Csánky Viktor kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az iskolákban járványos betegségek nem fordultak elő. Az egészségügy általában kielégítő volt s a rendes iskolalátogatások is megtétek. — Végül az állami, községi és felekezeti iskolák évről vizsgáiról és ünnepeiről emlékezik a jelentés.

A közigazgatási-bizottság ülése tudomásul véve a beterjesztett májusi jelentéseket déli egy órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

Ének egy kakasról.

(„Portugaliában egy aszszony egész vagyonát kedvencz kakasára hagyta, kiről azt hitte hogy ura lelke szállott belé. Rendelkezése szerint aranykalitban tartják és tyukok közé, kiktől mindég féltette, sohasem bocsátják.)“

Aranyból vert kalitkába
Éled világodat,
Valamennyi kakasok közt
Te vagy leggazdagabb.
Tiszta buza, kristály-üveg . . .
No biz' ilyen módot!
Néked ugyan az Uristen
Fölvitte a dolgod —
Szegény kakas!

Többé már nem kapargálhatsz
Soha szemétdombot,
Kodácsoló tyukszépének
Tilos udvarolnod —
Bizonv így az aranykalit
Gyötrelem lesz néked;
Áldásával az Uristen
Ugyan megvert téged.
Szegény kakas!

Ifj. Rácz Lajos.

A kitiltott „Magyar Figaró.“

Pikantéria az aktákban.

Vannak ujságok, valamint írók is, akiknek nevét nem illik jó társaságban kiejteni. Holmi pikantéria fűződik a nevükhöz, amelyek szétszórtan. sajtótermékek alakjában lepik el a kirakatokat, kávéházakat egyaránt. Az utóbbi években különösen annyira elfajultak a viszonyok a pikáns irodalom terén, hogy szinte azon töprengnek irodalmi körökben: vajjon tényleg nincs-e létjogosultsága a dekadens irodalmi iránynak.

Mielőtt tovább mennénk, előrebocsátjuk, hogy kétféle irány a dekadens és a pikáns irodalom. A pikantiát üldözni kell, irtani a magyar irodalom területéről, mert csak léha és semmi egyéb. Viszont aligha akadna intelligens ember, aki például Zola-irányu regényeket pikáns műveknek minősítene. A komoly irányu dekadens irodalomnak feltétlenül létjogot biztosít a művészet, valamint a bennük rejlő korfésülés egyaránt.

Mindezeket abból az alkalomból említjük fel, hogy a debreczeni rendőrfőkapitánysághoz egy miniszteri rendelet érkezett, melyben két budapesti lapról van szó, még pedig nem a legkedvezőbb értelemben. A Magyar Figarót és a B. Virág Géza szerkesztésében megjelenő Kis Elcslap-ot, szeméremsértő képeik miatt a kirakatokból tiltja ki a miniszter, egyúttal elrendelve, hogy a rendőri közegek a rendeletről értesítendők.“

A léha képek kiakolbolítása minden esetre üdvös dolog, amennyiben az utcai kirakatok semmi esetre sem alkalmasak arra, hogy az ilyen frivolitások erkölcs-nemesítőleg hassanak az ifjabb nemzedékre. Az iskolában erkölcsöt prédikáltunk a gyermekeinknek és mikor haza mennek ebédelni, az utcán megállnak a frivol képek előtt és az ifju lelkek fogé-

konyságával szívják magukba a megméltelyező frivolitásokat.

A rendőrfőkapitányság remélhetőleg szigoruan fogja végrehajtani a miniszter eme rendeletét, nemcsak a két említett lapra vonatkozólag, hanem a meztelenségeket ábrázoló képes lapokra nézve is érvényesíteli fogja a miniszteri rendelet passzusait.

A Hortobágy értékesítése.

A kiküldött bizottság értekezlete.

A Hortobágy pusztának jövedelmezőbbé tételére kérdésének tanulmányozására és javaslatlételre kiküldött bizottság Király Gyula városi tanácsnok elnökletével tegnap délután négy órakor ülésezett a városháza kis tanácstermében. Jelen voltak a bizottsági tagok közül az értekezleten az elnöklő tanácsnokon kívül Zádor Lajos, Varga Károly jegyző, Horváth István, Berényi Gábor mérnök, Abrahám László tiszti főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Kertész János és Szentessy János.

A bizottság megbízásához képest hosszasan tárgyalta és vitatta a Hortobágy értékesítésének kérdését, de a közgyűlés elé terjesztendő javaslatnak mégis halasztást kell szenvedni. Az értekezlet ugyanis úgy találta, hogy helyszini szemle és a talajviszonyok tanulmányozása nélkül a kérdést helyesen eldönteni annál is inkább képtelenség, mert a városi törvényhatóság közgyűlése háromféle kidolgozásra kérte fel a kiküldötteket:

1. Mennyivel lenne jövedelmezőbb a Hortobágy pusztája, ha bizonyos terület belterjes gazdasági célokra használtatnék fel s keresztül vihető-e ez az állattenyésztés nagyobb sérelme nélkül?

2. Hogy kaphatna a házipénztár a jelenlegi kihasználási mód mellett valamelyes jövedelme a gazdaközönség nagyobb megterhelése nélkül?

3. Öntöző-csatornák alkalmazásával lehetne-e nagyobb jövedelmet elérni s mint volna ez keresztülvihető?

Mindezekre a fogas, de egyszersmint komoly kérdésekre pedig tényleg bajos helyszini szemle nélkül válaszolni. A bizottság a jövő hét végén megy ki szemlére Vinnay Géza kulturmérnök, műszaki tanácsossal s a gazdasági tanintézet két tanárával s ugyanakkor tanulmányozza a talajviszonyokat is.

Június végén ül újra egybe a kiküldöttek értekezlete, hogy a helyszinen szerzett tapasztalatok alapján döntson a városi tanács elé terjesztendő javaslat tárgyában.

* Személyi hír. Vas Antal dr. miniszteri osztálytanácsos, a pénzügyi kormány kiküldötte, ki a III. osztályu kereseti adók kivétési munkálatainak felülvizsgálására rándult le Debreczenbe, tegnap utazott vissza a fővárosba.

* A kurtavas és kikötés. Az osztrák delegációnak az a határozata, hogy a jövőben megtiltassék a hadseregben a vasra verés és a kikötés, élénk beszéd tárgya politikai körökben. Általában nagy meglepéssel és örömmel fogadják ezt a

humánus határozatot, de itt-ott kétkednek — különösen az ellenzékiek — hogy a határozatnak lesz-e foganatja. A függetlenségi pártnak több tagja különben a képviselőház szerdai ülésén valószínűleg interpelláció alakjában szóvá is teszi az ügyet.

* Szászországi ág. ev. lelkész Debreczenben. A debreczeni ág. hitv. ev. egyháznak vendége volt tegnap. Urbán József szászországi ág. ev. lelkész, a rathendorfi ugynevezett Gotteskasten intézője időzött tegnap Debreczenben. — Urbán József, aki valamikor Magyarországról származott külföldre, jelenleg tanulmányuton van és az európai nagyobb városok sorában Debreczent is felkereste. Materny Lajos ág. ev. esperes vezetésével megtekintette a külföldi lelkész a debreczeni templomokat, a kollégiumot és az iskolákat. Urbán József tiszteletére az ág. ev. egyház férfiai este a Dobos pavillonban társasvacsorát rendeztek. A külföldi vendég ma utazik el Debreczenből Szegedre.

* Az iparos tanoncok vizsgálati. Az iparos tanonc iskolákra felügyelő bizottság — mint értesülünk — Bészler Károly elnökle alatt tegnap állapította meg a tanonczis kolák évről vizsgálatának határidejét. E szerint a vizsgálatokat f. hó 19-20, és 21 napján ejtik meg délelőtt és estenként. Az ipartestület 50 iparost bízott meg azzal, hogy az ipartestületet a vizsgálatokon képviseljék.

* A közigazgatás reformjához. Az 1901 évi 20-dik törvényezik a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szól s ennek szakasza felhatalmazást ad a belügyminiszternek, hogy a törvény életbeléptetéséhez szükséges ügyviteli szabályzatot rendeleti uton készíttesse el. Széll Kálmán miniszterelnök, mint lapunkban már jelentettük — már megkezdte a törvény első 12 §-ának rendeleti uton való életbeléptetését és annak magyarázatát tartalmazó két vaskos kötetet, megküldötte ugy a vármegyei mint a városi törvényhatóságoknak, — e hó közepére pedig Budapestre szaktanáeshoz, válaszmányt hívott össze a belügyminiszteriumba az ügyviteli szabályzatok megvitatására. Városunkból a közigazgatási bizottsági ügyviteli szabályok tárgyalására Komlóssy Arthur főjegyző polgármester helyetttest hívta meg a kormányelnök, s a főjegyző a megtisztelő meghívást tegnap jelentette be a tanácsnak, mely örömmel vette azt tudomásul, mint első jelét az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok régóta hangoztatott azon óhajta teljesülésének, hogy a hasonló törvény és szabályok alkotásánál hallgattassanak meg a városok képviselői is. — Komlóssy főjegyző mihelyt távirati értesítést kap a belügyminisztertől, azonnal felutazik a szaktanácskozássra a fővárosba. Ugyan-
csak a szaktanácskozássokra Széll Kálmán belügyminiszter — mint a „Szabadság“ egyik multheti számában megírtuk — Puky Gyula Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánját is

meghívta, s a főispán e hó közepe táján utazik e czélből a fővárosba, ahol előreláthatólag tiz-tizenkét napot fog tölteni.

* **A verekedés áldozata.** A közkórházba került tegnap Nagy József nevű fuvaros ember. Több társával összeperlekedett s ezek egyike egy kapával úgy fejbe ütötte, hogy menten elborította a vér és eszméletlenül összeesett. Bevitték a közkórházba, hol csakhamar magához tért. Sebe nem életveszélyes. A verekedők ellen a rendőrség vizsgálatot indított.

* **A hentesek és mészárosok sérelmei.** A napokban hosszabban foglalkoztunk azokkal a sérelmekkel, melyek a hentes és mészáros iparosokat több oldalról érték. A szakosztály ebből az alkalomból egy négy tagú bizottságot küldött ki, hogy javaslatot terjesszen a szakosztály elé a sérelmek orvoslására vonatkozólag. A bizottság holnap délután ül össze az ipartestületben, hogy a javaslatot elkészítse. Ha a szakosztály elfogadja, az ipartestület előljárósága terjeszti a tanács elé érdemleges elbírálás végett.

* **Vallásos szekerések.** Szép dolog ugyan a vallásosság s az ahoz való törekvés ragaszkodás, de nem olyan formában, mint a miképen azt tegnap két szekeres kimagyarázgatta egymásnak. A Homokkertben diskurálgattak együtt a szentírás felől az ágostai Szodrai István s a kálvinhitű Fülöp Mihály. Mindenik a maga igazát akarta érvényre juttatni s úgy belemelegedtek a hitvitába, hogy utóvégre a felebaráti szeretet törvényéről megfeledkezve, egymásnak rontottak s ökleikkel igyekeztek szentírásmagyarázást gyakorolni. A nagy kiabálásra a 99-es rendőr is odakerült, aki aztán végét vetette a hitvitának s a kévallásos férfiú ellen megtette a feljelentést.

* **Elgázolt gyerek.** Nem csoda, hogy igen gyakran kell elgázolásról írunk, mert a bérkocsis urak oly vesztettül nyargaltatják kocsijukat végig az utczákon, hogy a járó-kelő közönség alig képes félrelépni előlük. Arra sincsen gondjuk, hogy legalább a fordulónál lassitanák táltosaik vágatását. Így történik azután, hogy egymást éri az ilyen gondatlanságból származó szerenestlenség. Tegnap egy tizenkét éves fiú, *Ilyés József* járt szerenestlenül. Egyik vitéz bérkocsis a Csapó-utczán elgázolta. A szegény gyerek oly súlyos sérülést szenvedett, hogy *Balkányi* Emil dr. véleménye szerint husz napot vesz igénybe a gyógyulása. A bérkocsis persze széleseben elnyargalt, de a rendőrség elől mégsem fog elmenekülni, mert nyomában van.

* **Razzia a városban.** Annyi kétes existenzia élösködik Debreczenben, hogy a jóigyekezetű rendőrség alig boldogul velük. Nagyonbrészt csavargók, más tulajdonára éhes mákvirágok ezek, kiknek éjjel virrad, mint a ragadozó bagolynak. A rendőrség a közbiztonság érdekében mindent elkövet, hogy e veszélyes alakokat ártalmatlanná tegye. Tegnap éjjel is razzia tartott, mely alkalommal negyven kétes alak került kezeibe. A bünygyi-osztály vette gondviselés alá s illetőségi helyükre tolonczoltatja őket.

* **A péksegéd büne.** *Lamprecht* Fri-gyes pék egyik segédje *Primusz* Károly ugyanancsak megadja árát gondatlanságá-

nak. Mint annak idején megirtuk, a segéd revolverét tisztogatta, miközben az elsül és *Sinkovics* Sándor tanulót oly súlyosan megsértette, hogy a szegény tanuló 15 napig feküdt a kórházban. A gondatlan péksegéd ellen megindult a bünygyi eljárás.

* **Becsületes megtaláló.** Még ilyen is kerül ebben a pénzvagyó világban. Az ember ugyan hajlandó lenne mesének tartani, pedig hát megtörtént valóság. *Szabó* Erzsébet tegnap *Komlóssy* fűszerkereskedő boltja előtt egy aranyláncot talált, melyet felvitt a rendőrséghez, hol aztán jogos tulajdonos át is vette.

* **Fűszerkereskedők adója.** Az iparosok után, mint jeleztük — most a kereskedők is megkísérlik maguk között megállapítani az egyenles adóterhek beosztását. *Zádor* Lajos, a „Kereskedő Társulat” agilis elnöke ma este hat órára a fűszerkereskedőket hívta egybe a társulat dísztermében tartandó értekezletre. Ez lesz a kezdet, melyet nyomon követ majd a kereskedők több osztálya szakok szerint csoportosítva.

* **A csendőrség szaporítása.** A harmadik csendőrkerület negyedik szárnyparancsnoksága arról értesítette Debreczen város tanácsát, hogy Hajdumegyében a debreczeni csendőrség létszámát ötten, a csegei őrsét négygyel s a nádudvariét egygyel emelte fel.

* **Siketnéma-intézet Debreczenben.** E hó 29-én *Puky* Gyula főispán elnöklése mellett nagy értekezlet lesz a siket-néma intézet felállítására érdekében. Az értekezletre való meghívást *Oláh* Károly tanácsnok a napokban küldi szét.

* **Adományok az iparostanoncoknak.** Az iparostanoncok jutalmazásához kegyes adományokkal járultak az *István* főzmalom igazgatója 10, özv. *Hegyi* Mihályné őnagysága 6, *Szendró* Sándor 4, *Harsányi* István asztalos 10, *Laczkó* László géplakatos 5 és *Eva* Péter szabó 2 koronával. Fogadják adományaikért az iparos tanonciskola felügyelő-bizottsága és a jutalmazandó iparos tanulók nevében hálás köszönetemet, *Dóczy* Gedeon, ip. tanonciskolai igazgató.

* **Harczszerű czéllövészet.** A Sárkúti tanyánál levő katonai nagytávolsági és harczszerű lötéren e hó tizenharmadikán a helybeli katonai csapatok által harczszerű czéllövészet tartatik. A czéllövészet a fentebb jelzett napon reggel 7 órakor kezdődik és déli 12 órakor végződik. Minthogy a czéllövészet megközelítése életveszélyes, az érdekelt közönség az óvintézkedések megtételére a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya által ez uton is felhivatik.

* **Az izr. hitk. tagok figyelmébe.** Értésítettnek a tagok, hogy a *Deák* Ferencz-utczai templomban az istentisztelet a Pünkösdi ünnep napokon következő időben fog megtartatni: Kedden este fél 8 órakor. Pünkösdi első napján, szerdán délelőtt 9 és délután 4 órakor, este fél 8 órakor. Csütörtökön reggel „Mazkírral” egybekötött „Haskomah...”, fél 7 órakor a főistentisztelet, délelőtt 9 órakor a főmazkir, délelőtt 10 órakor és a délutáni istentisztelet 4 órakor.

* **Nyitva van Debreczen** legszebb, természetes nyári kerthelyisége. A *Márkus* Jenő bor- és söresarnok udvarkertje, a

mely szőlőskertekkel szomszédos. A délutáni és esti órákban a legpompásabb levegőjű és legkellemesebb szórakozó hely ez ma városunkban, hol minden nap „vaesora különlegességek, jégbehűtött italok, a legjobb Dréher-féle sör kapható. „Piros bor” literje 30 krajczár.

* **Örvendetes** jelenség, hogy reklámmal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint *tősgyökeres magyar gyáros* ajánlom a legújabb francia módszer szerint készített kitűnő **Pármai ibolya szappant**, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bir s egy újabb módszer szerint hozzáadott börtinomitó s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva a legérzékenyebb arczbőrűek is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: **Szabó** Béla gyógyszerész, pipere-szappangyáros *Miskolczon* Főraktár: **Debreczenben Kálnai** Lipót urnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanom és más mosdó szappanaim 20fillértől felfelé kaphatók.

EGYLETI-ÉLET.

A debreczeni jótékony nőegylet közgyűlése. A debreczeni jótékony nőegylet e hó 15-én, vasárnap délelőtt féltizenegy órakor tartja meg a múlt vasárnapi *Szabó* Károly esperes elhunyna miatt elmaradt évi rendes közgyűlést, árvaháza nagytermében *Veresné, Szathmáry* Teréz urnó elnöklése alatt. A közgyűlésre az alábbi meghívót küldte szét az elnökség:

„A debreczeni jótékony nőegylet folyó hó 15-én délelőtt fél 11 órakor, árvaházának nagytermében, tisztujtással egybekapcsolt rendes közgyűlést tart, melyre Nagyságodat tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1902. június 10. *Konez* Akos, titkár. *Veresné Szathmáry* Teréz, elnök.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

— **(Szintársulatunk Nyiregyházán.)** *Makó* Lajos, debreczeni szintársulatigazgató társulata még e hó 15-ig játszik Nyiregyházán. E nyári szezon igen jól sikerült az ambicziózus, áldozatkész igazgatónak. Kitűnő társulata mindig zsufolt ház előtt tartotta az előadásokat. Az utolsó hét műsorát következőleg állapította meg az igazgatóság: Hétfőn a *Szultánt* adták elő. Kedden *Rosenkranz* és *Güldenstern*. Vigjáték. Szerdán (először) *A sötétség hatalma*. Dráma. Csütörtökön *A kis szökevény*. Pénteken (először) *X asszony*. Bohózat. Szombaton *A zsidónő*. Opera. Vasárnap délután *A bor*. Este bucsuelőadásul (először) *A régi szerető*. Népszínmű. A nyiregyházi szezon végeztével a társulat tagjai megkezdik szünidejüket.

— **(B. Ruzsinszky Ilona.)** Debreczen dédelgetett, jó ismerőséről, *B. Ruzsinszky* Ilona, a *kassai* színház volt primadonnájáról, ki jelenleg, mint a *pécsi* szintársulat első énekesnője, *Brassóban* gyönyörködteti a nagyközönséget, értékes bírálatot olvasunk a „*Brassói Lapok*”-ban. Legutóbb „*Hunyadi László*” Erzsébetjét játszotta s e szerepléséről így emlékezik brassói laptársunk: „A szereplők közül

misem természetesebb, ha *Ruzsinszky* Ilonával kezdjük meg dicséretünket. Az egész színi idény alatt nem volt alkalmunk hangjának quantitását és énekművészetének kvalitását oly nagy mértékben élvezni, mint tegnap. — Valósággal lázba ejtette hallgatóit azzal, a mit énekelt és azzal, a mit játszott. Sajnáljuk, hogy közönségünk bár gyanította, de csak kapuzárás előtt ismerte meg kiváló művészetét. Gyönyörrel hallgattuk és élveztük, a mit nyújtott, kár csak az, amit nem hallottunk tőle. — Egyébként reméljük, hogy a legközelebbi szünidényben, ha egyébként nem, vendégként itt tisztelhetjük majd és közvetlen gyönyörűség és tapasztalat alapján zenghetjük a *B. Ruzsinszky* Iona asszony érdemes művészi nagyságát.

— (**Komjáthy János társulata.**) *Komjáthy* János volt *debreczeni* színigazgató — mint lapunknak írják — már feloszlatta társulatát a nyári szünidőre. A szünet kissé korábban állt be mint előre tervezték, amennyiben *Komlóssy* Emmát némi baleset érte, t. i. megcsuszott a színpadon és a lábát kifeciztette. A társulat pár hétre szétoszlott és a színészek megkezdték a nyaralást.

TÁVIRATOK.

Megczáfolt kabinetválság.

Budapest, június 9. (Saját tudósítónktól.) Egyes mai bécsi lapok tudósítást közölnek, mely szerint kormányválság van készülöben a kiegyezési tárgyalások miatt. A *Neue Wiener Tagblatt* nem átalja kiírni, hogy *Széll* Kálmán lemondása készülöben áll. Az osztrák lapok ezen manőverezésével szemben a *Neue Freie Presse* azt írja, hogy az osztrák delegációs körökben beszélnek, hogy a kiegyezés válsága megszűnt. A két kormánynak sikerülni fog még a nyár folyamán a maga teljességében megkötni. A kormányválságról szóló hír légből kapott. Egyébként a király délután hosszabb kihallgatáson fogadta *Széll* Kálmánt.

Rektorválasztás az egyetemen.

Budapest, június 9. (Saját tudósítónktól.) A budapesti egyetemen ma volt a rektorválasztás. Tizenhat rektorválasztó közül nyolcz *Högyes* Endrére, nyolcz pedig *Ajtay* K. Sándorra adta szavazatát. A szavazást háromszor ismételték ugyanazon eredménnyel. Egyenlő szavazatok esetén az egyetemi osztályok szerint a kultuszminisztert illeti a döntés joga. Mivel a lelépő rektor újra választható, valószínűleg egy évig interregnum lesz, mely alatt ismét *Vécsey* végzi a rektori teendőket.

Nagy tűz Máramarosban.

Máramarossziget, június 9. (Saját tudósítónktól.) *Iza-Szacsat*, máramarosi községben e hó 7-én délután tűz támadt, mely 14 lakóházat, 29 melléképületet és 22 óriási nagy kazal szénát pusztított el. Mentésről a nagy szárazság

ban és vízhiány miatt szó sem lehetett. Tűzoltóság nincs az oláh községben és a lakosság nem tudott mihez fogni. Egyetlen épület sem volt biztosítva. A vármegye hatósága a vármegyei szegény alapból azonnal 400 koronát utalványozott ki rögtöni segélyezésre. A kár sok ezer koronára rug.

Öngyilkos kivándorló asszony.

Turóc-Szent-Márton, (Saját tudósítónktól.) *Valesztisz* sz. *Pálli* Róza Brassó-megyében hagyta férjét és gyermekeit és Amerikába akart utazni. A vasuton tanúsított feltűnő magaviselete miatt letartóztatták. A turóc-szent-mártoni főszolgabíró elszedve tőle pénzét, szabadon bocsátotta. Az asszony az utravalóra maradt pénzen revolvert vett és háromszor magára lőtt. A turóc-szent-mártoni kórházba szállították, a hol sebeibe belehalt. Valószínűleg elmezavart volt.

A tengerészeti költségvetés.

Budapest, június 9. (Saját tudósítónktól.) Az osztrák delegáció mai budapesti teljes ülésén elfogadta a tengerészeti költségvetést *Spaun* tengernagynak elismerést szavazva.

György orosz főherceg Bécsben.

Bécs, június 9. (Saját tudósítónktól.) *Szentpétervárról* táviratozzák, hogy *György* orosz főherceg, trónörökös a londoni koronázásról visszatérve *Ferencz Ferdinánd*dal Bécsbe utazik, ahonnan *Konopistba* mennek vadászni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Ítélet Takács Zoltán bandája felett.** Több napi tárgyalás után a királyi Táb-lán ma délben hirdették ki az ítéletet. A másodbiróság az elítélt vádlottak közül néhányat felmentett, másoknak pedig enyhítette büntetését. Enyhébbre szabták *dr. Takács* Zoltánét is, de csak annyiban hogy hét évi fegyház helyett most — a megrendült egészségére való tekintettel — hét évi börtönt kapott. *Oravetz* János és *Csapó* Józsefet 6—6 évi fegyház helyett öt—öt évi fegyházzal sujtották. *Vai* Alajos 5 évi fegyházát meghagyták, ellenben *Gallay* Imreét leszállították 3 évre. Ezekon kívül leszállították még *Halász-Szabó* Sándor 3 évi börtönét másfél évre, *Petyó-Horváth* János két évét másfél esztendőre és a *Kocsis* Imre egy esztendejét félévi börtönre. Ifjabb *Kiss* Lajos és *Kiss* Lajosné 6—6 havi börtönbüntetését meghagyták. Felmentették: *Halász-Szabó* Imrét, a ki harmad-félévi fegyházra, *Vidáné-Kállai* Rózát, a ki egy évi, ifjabb *Halász-Szabó* Ferenczet, *Csapó* Józsefnét, *Tóth* Mihályt és *Helles* Károlynét, a kik hat-hat havi börtönre voltak ítélve.

§ **Verekedő szomszédok.** *Szabó* Károly és *Veisz* Fülöp szomszédok voltak télen. Mindkettő napszámos fuvaros ember és a télen nem igen lévén napszám, azzal töltötték az idejüket, hogy egymással czivódtak, amíg végre is az egyiket ágyba döntötte a munkanélküliség. Ugy esett az eset, hogy *Szabó* Károly a havat átlapátolta *Veisz* portájára. *Veisz* Fülöp pedig vissza dobálta annak rendje és módja szerint. *Szabó* nem igen szerethette a havat az udvarában, mert a sértést megtorlandó lapáttal ment *Veisz* Fülöp-

nek és akkorát sujtott a karjára, hogy a csontja megrepedt. A *debreczeni* kir. törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet *Oláh* Miklós dr. elnöklete alatt és *Szabó* Károlyt súlyos testi sértésért 1 havi fogházra ítélte.

§ **Aki tyukot lop.** *Nagy* Andrásné, bősörményi lakos tyuklopás miatt állt tegnap délután a *debreczeni* kir. törvényszék előtt. Nagyné, a mikor egyéb dolga nem akadt, a tyuklopás mesterségét űzte, eleinte szerencsével, de később már nem valami különös sikerrel, mert végre is az lett a következménye a dolognak, hogy megcsípték a „dolog” közben és átadták a csendőröknek további eljárás végett. *Nagy* Andrásné nem is tagadta a lopást, ami aztán oda vezetett, hogy a törvényszék 14 napi elzárásra ítélte a jeles tyuktolvajnőt.

§ **Tolvaj cseléd.** *Szabó* Zsuzsánna 19 éves cseléd a *Piacz-utczán* lakott *Spira* Salamonnál, kitől apránként tollat, fehérneműt s más egyéb tárgyat lopkodott el. A tolvaj cselédleány ügyében tegnap tartott tárgyalást a törvényszék *Oláh* Miklós dr. elnöklete alatt. A megtévedt leányt 14 napi börtönbüntetésre ítélték.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: *Jabloneczay* Kálmán.

IV.

A szenvedély rabja.

(Folytatás.)

15.

Étkezés után kihordtam az edényeket és minden hozzá tartozókat a szobából, utolsó jelenésem alkalmával kérdezem, parancsol-e még urnóm valamit.

Crea grófnő ismét azzal a régi fűrkésző tekintettel, mely rendesen a vesé-
mig hatott, reám nézett és hanyagul monda, hogy ha a dolgom elvégeztem, menjek be még egyszer hozzá.

Távozásom alatt azon törtem a fejemet, vajjon mit akar velem abban az órákban, a mikor ő a világon eddig soha magához senkit nem eresztett.

Egy félóra mulva ott állottam a háló szoba ajtajában.

Urnómnek már ekkor hófehér lepel borította szép termetét és a nagy álló tükörben kaczerkodott saját bájos alakjával.

Majd megszólalt lágy dallamos hangon — egész másformában, mint a hogy valaha hozzám beszélt.

Itt van *Babil*? — Köszönöm, hogy bejött; — nézze már! nem tudom kikapcsolni a fűzőmet olyan ügyetlen lettem egyszerre — hogy igazán szégyellnem kell magamat — maga előtt — kire most kénytelen vagyok rászorulni.

Ezeket olyan keresetlen szavakkal — mondta, hogy ösztönszerűleg engedelmeskedtem. Elég szakavatottsággal bontottam széjjel az ezüstös képesokat, melyek a legpikánsabb fűzőt tartották össze.

Tisztelet, imádság teljes hódolat volt minden mozdulatomban, hozzá nem értem volna szép termetéhez egy vilá-
gért sem.

Ugy éreztem, hogy az égben vagyok és az angyalok vezetik remegő kezemet.

(Folyt. köv.)

NYILT-TART.

Dr. Török Vilmos, orvos

Hajdu-Szoboszló, Vasut-u., Szabó Mihály-
féle házban orvosi működését megkezdte.

Dr. Varga Kálmán

ügyvédi irodáját
Debreczenben, Széchenyi-utca 15. sz. alatt
megnyitotta.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle **balzsam**

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.
A palack felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pe-
dig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell
minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást,
eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2.
Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden
nyakbetegségeknél stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meg-
lepően gyógyítja a gyomorgörcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5.
A könnyű székélést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja
eltávolítja a lépkórt, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és
emésztést. 6. Kitűnően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál,
megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknél, eltá-
volítja a felbőgést. 7. Kitűnően használ külsőleg, mint csoda-
gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszü-
nteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha közvetlenül a gyárból rendelünk eredeti
karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis
vagy 6 duplaívig ára 4 korona. Bosznia vagy Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések
csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközölhetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármilyen régi sebeknél biztos kilá-
tása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet

Thierry A. gyógyszerész **százlevelű rózsá-balzsamával**

egyedül valódi — mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utól-
érhetetlen. A valódi százlevelű rózsá-balzsam használható:

A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz,
mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, nyenyedség, dagadt lá-
bak sőt csontszu ellen; ütes-, szurás-ló-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható
minden idegen részec, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolí-
tására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség
ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Minden-
nemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszasan fekvés által támadt sebek,
nyakdaganat, vértörődés, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebesedések
ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöl-
tetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fil.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetek mindenkit a hatástalan hamisítvá-
nyok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és
cízének „Thierry A. őrangyal-gyógyszertára Pregradában” beleögetve kell lenni. E két gyógyító ere-
jére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál
értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban
használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen míg az orvos megérkezik, ter-
mészetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és ér-
téktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk
meg mindig a régi, kipróbált, olesó megbízható s amellyel teljesen ártalmatlan, világhírű szer
mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A
hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük köz-
vetlenül az alábbi cím alatt:

Thierry Adolf LIMITED őrangyal-gyógyszertárától, Pregrada, Rohitsch-
Sauerbrunn mellett.

Központi raktár:

Budapesten Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerertárában.

Divatos

női mosó ruha szövetek:

BATISTOK, ZEPHIREK,
ÁTTÖRT KELMÉK . . .

SZINES

ANGOLVÁSZNAK

COSMANOSI

SZINTARTÓ INDISCH-

FOULARD, SAVANNAH,

CHINÉ CSIKOS ÉS

KOCZKÁS VÁSZNAK

Métere 27 kr.

és 32 krajczár.

SZERB ÉS CSALÁNY-

VÁSZNAK . . . . .

15 krajczártól

22 krajczárig.

TURISTA INGEK

nagyválasztékban

SZABÓ LAJOS FIAI cégégnél

Debreczen, Rózsátér.

Vászon, kész fehérnemű,

Menyasszonyi kelengye, Sző-
nyeg, függöny, Butorszövetek

↔ nagy raktára ↔

Donogán és

Somossy

Kunz József és Társa
utódai cégégnél — Kis-
templom-bazár.

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomóbil cséplőgép és „MILLEN-
NIUM” aratógép gyártmányai a párisi
nemzetközi kiállításán a legnagyobb ki-
tűntést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körut 32. szám.

— Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült —

4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű GŐZCSÉPLŐ-KÉSZLETEIT,
14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOCOMOBILJAIT, és végre

„Millennium” legújabb szerkezetű fűkaszálo-, marokrakó-
és kéveköto aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült SACK-
rendszerű aczcelöntésűekefevel ellátott EKEIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselő: Márkus I. Debreczen.

APRÓ HIRDETESEK

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételét 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

<p>A KI eladni vagy venni kíván</p> <p>butort földet bort szőlőt üzletet házat stb.</p> <p>vinczellérre kulesárnőre üzletvezetőre könyvelőre üzletlátsra segédre</p>	<p>szobaleányra szolgálóra kocsisra házmesterre háztartásra nevelőre gazdasszonyra szakácsnőre stb.-re van szüksége adja fel hirdetését a „SZABADSÁG” kiadóhivatalánál.</p>	<p>Vaj, naponta friss kilója 1 frt. 20 kr-ért kapható DEUTSCH LAJOS fűszer kereskedésében Piacz-u. 38.</p> <p>Legalkalmasabjándék egy fényképező kamra, Kellemes szórakozás és</p>	<p>hasznos időtöltés. Ingyen oktatás és utasítás. Tes- sék árlapot kérni</p> <p>Komáromi József fényké- pészeti szaküzletéből Deb- reczen, Piacz 12.</p>	<p>Hol a jó és olcsó! Fazekas Kálmánnál Hatvan u. 4 sz. (Koszo- rus-ház), hol mindennemű földfestékek valamint pil- lanat alatt száradó szo- bapadló és butor lak- kok, firnisz, vékony és vastag asztalos enyv 38 kr. kilója és minden e szakmába vágó cikkek olesóbban mint bárhol a nagyérdemű közönség ren- delkezésére állanak.</p> <p>100 kiló portland 5, 100 kiló román 3 kor.</p>	<p>Modern 6 szoba, előszoba, mellék helyi- ség azonnal kiadó Szt. Anna-utca 48. sz.</p> <p>Hirdetéseket felvétetnek a kiadóhivatalban Csapó-utca 9.</p>
---	--	--	--	--	---

Kiadó üzlet helyiség.

Szabolcsmegye 10.000 lakossal bíró nagy községében — hol igen va-
gyonos nép lakik — a piacztér leg-
szébb helyén levő ház

3 szobás lakás és szép, nagy
üzlethelyiség

megfelelő mellékhelyiségekkel együtt

folyó évi szeptember 1-től

kezdve hosszabb időre

haszonbérbe adó, esetleg
örök áron is — eladó.

o o Czim a kiadóhivatalban. o o

TRENCSEN-TEPLITZ

kénésfürdő Felső-Magyarországon.

☞ Kárpátok gyöngye. ☞

Tepla-Trencsén-Teplitz állomástól 20 percnyi
távolságra. Magyarország legerősebb kénésfürdői
37—42 fok C. természetes melegforrásokkal.

Eredeti iszap

köszvény, csuz, bénulás, neuralgia, ischias
stb. ellen.

Tükörfürdők, külön hölgyek és külön urak
részére. Kényelmesen és díszesen berendezett
medenczefürdők, hidegvíz gyógyítás, magas
hegyi forrásvízzel, message gyógyítás electro-
mossággal, gyógyító torna, savó- és terrain-
kúra. Az egészségre és az ember kényelmére
való tekintetből minden követelményeknek meg-
felel. Olesó lakások, köztük Teplitz-szálló, Garni
forrás-udvar, kastély a Sinaház és a Három-
szív-ház, melyek különösen ajánlhatók. Jó és
olesó ellátás a „Teplitz” gyógy-szállodában,
az „Ausztriában” az elefánt szállodában az ortho-
dox-izraliták számára és más vendéglőben.
Májustól—szeptemberig a teljes ellátás 6 ko-
ronáért. Ellátás nélkül 3 korona: fürdő (ruhá-
val), szoba (fűtéssel). Naponta hangversenyek,
színház és más egyéb mulatságok. Szélmen-
tes hely. Pormentes levegő. Hetezernél több
vendég. Tárass-kocsi és kettősfogat min-
den vonátnál. A fürdő egész éven át
nyitva. A tulajdonképeni fürdő-évad azonban
május 1-től szeptember végéig tart. Ké-
pes prospektusokat ingyen küld szét a fürdő-
igazgatóság.

Tersan-Calcaop

Vastartalmu táp- és erősítőszér, vérképző és idegszilárdító

kellemes izzel, könnyű emésztéssel.

☛ Tessék az orvosoknál tudakolni. ☛

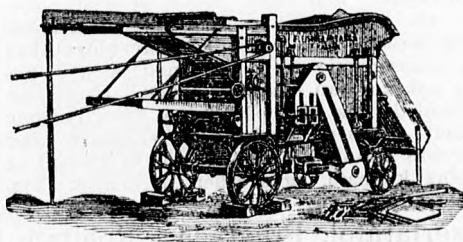
Kapható minden gyógyszerertárban.

Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerésztől.

FLEISCHER és TARSÁ

gépgyára és vasöntődeje, Kassán, Vám-utca 11.
ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb taopasztalatok szemmel tartá-
sával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit:

Cseplőkészlet, cseplőgépeit,
Bakar-élet-tisztító-rostait,
Borsajtóit s szőlőzúzót.

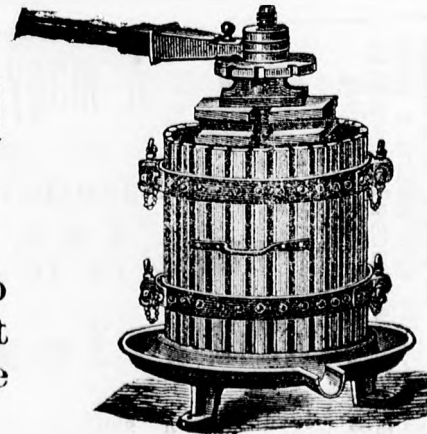
Gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR- és SZESZGYÁS berende-
zéseket GÖZGÉPEKET, GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZIVATTYUKAT stb.

Bizományi raktár:

Sesztina Lajos urnál

DEBRECZENBEN.

Gazdasági gépeink s egyéb
gyártmányaink árjegyzékét
ingyen és bérmentve
küldjük.

Debreczen, nyomtatott László és Popovits könyvnyomdájában.